ምዕራፍ አስር

ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ

የምዕራፉ ዓላማዎች፣ *ይህንን ምዕራፍ ተምረህ/ተምረሽ ስታጠናቅቅ/ስታጠናቅቂ፤*

- ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ የሚያስገኘውን ጠቀሜታ ትገነዘባለህ/ትገነዘቢያለሽ::
- ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ የሚጠይቁ አካባቢያዊ ጉዳዮችን ታውቃለህ/ታውቂያለሽ::
- በአካባቢህ/በአካባቢሽ የሚገኙ የሲቪክ ማህበራትን ተግባራት ትረዳለህ/ ትረጃለሽ::

10.1 የንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ አስፈላጊነት፤

ሥዕል 10.1 የሥራ ዘመቻ በትምህርት ቤት

ሥዕል 10.2 የህብረተሰብ ተሣትፎ በአካባቢ ልማት ሥራ ላይ

- በሁለቱ ሥዕሎች መካከል ያሉትን ልዩነቶች በዝርዝር ግለጹ::
- በሁለቱ መካከል ላሉት ልዩነቶች ምክንያቶቹ ምን ይመስላችኋል? ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ የሚታየው በየትኛው ውስጥ ይመስላል?

የርዕሰ መምህራችን ንግግር፤

የጉንጀላ ትምህርት ቤት ርዕሰ መምህር እንደተለመደው የመንፈቀ ዓመት መልእክታቸውን ለትምህርትቤቱ ተማሪዎች በንግግር አሰምተዋል:: በሳቸው አገላለጽ የትምህርት ቤቱ ራዕይ ብቁ ዜጎችን ለማፍራት መሠረት መጣል ነው:: ለዚህም ትምህርት ቤቱ የሚሰጣቸው ትምህርቶች ጥራታቸውን የጠበቁ መሆን ይገባቸዋል::

በጉንጀላ ትምህርት ቤት የትምህርት ጥራት እንዲረጋገጥ የሚከተሉት ችግሮች ሊወገዱ እንደሚገባም አመልክተዋል:: በቂ የውሀ አቅርቦት አለመኖር፣ የመጸዳጃ ቤት ማነስ፣ የቤተ መጻሕፍት አለመኖር፣ የቤተ ሙከራ አለመሠራት፣ የትምህርቱን ሂደት የሚፈታተኑና ትምህርት በጥራት እንዳይካሄድ መሰናክል እንደነበሩ አስረድተዋል:: ትምህርት ቤቱ የ10ኛ ክፍል ተማሪዎችን ለመጀመሪያ ጊዜ ስለሚያስፈትን ተማሪዎቹ በበቂ ሁኔታ መዘጋጀታቸውን አለማረጋገጥ ሌላው ችግር ነበር::

ተማሪዎቹ በትምህርት ቤት ቆይታቸው ወቅት ከክፍል ውጭ ዕውቀታቸውን ሊያዳብሩ የሚችሉበት ምንም ዕድል አልተፈጠረላቸውም ነበር:: አሁን ግን የተማሪዎች ወላጆች በትምህርት አመራር ተደራጅተው ከትምህርት ቤቱ ጋር መንቀሳቀስ በመጀመራቸው ብዙዎቹ ችግሮች ተቀርፈዋል:: ተጨማሪም የውሀ መስመር ገብቷል::

ጥሩ ቤተመጻሕፍት ተሰርቶ መጻሕፍትም ስለተሰባሰቡ ዛሬ ተማሪዎች የማጣቀሻ ጽሑፎችን በመጠቀም ላይ ናቸው:: አዲስ የቤተ ሙከራ ሕንጻ በመገንባቱ ትምህርቱ በሙከራ እየታገዘ በመሰጠት ላይ ይገኛል:: የክፍል ትምህርት በተጓዳኝ ትምህርት እንቅስቃሴ እንዲታገዝ ከመደረጉ ሌላ እንደ ሥነ ዜጋና ሥነ ምግባር ክበብ ባሉት ስለምርጫ ፍትሐዊነትና ሚዛናዊነት ተግባራዊ ልምምዶች መደረጋቸው ትልቅ አስተዋጽኦ እንዳለው አስገንዝበዋል:: በተለይም ለመጀመሪያ ጊዜ ትምህርት ቤቱ ለብሔራዊ ፈተና የሚያሳትፋቸው የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች

በቂ ዝግጅት እንዲያደርጉ በልዩ ልዩ የትምህርት ዓይነቶች በመምህራን የሚታገዝ ልዩ የጥናት መርሐግብር ተነድፎ በተግባር እየተተረጎመ መሆኑንም አብራርተዋል::

ተማሪዎች በትምህርቱ አስተዳደር እንዲሳተፉ ለማድረግም ተነድፎ የነበረው የተማሪዎች መተዳደሪያ ደንብ በተማሪዎች የመማክርት ኮሚቴ ከታየ በኋላ ከጥቂት ማሻሻያዎች ጋር ጸድቋል:: ይህ ሁሉ ርምጃ የተወሰደው ወላጆችና ሕብረተሰቡ በትምህርት አመራሩ ላይ በተደራጀ መልክ መሳተፍ በመጀመራቸው እንደሆነ ርእሰ መምህሩ አስገንዝበዋል:: በመሆኑም በዓመቱ ከፍተኛ እንቅስቃሴዎች ስለተደረጉ ትምህርት በትምህርት ቤቱ ከተሻለ ጥራት ላይ ሊደርስ እንደሚችል ያላቸውን እምነት ገልጸዋል::

("ልሳነ ናዖድ" አንደኛ ዓመት ቁጥር 1 ጥር - መጋቢት፣ 2000 ከተባለው የአጼ ናኦድ ትምህርት ቤት መንፈቃዊ ጋዜጣ፣ መነሻነት እንዲስማማ ተደርጎ የተወሰደ::)

መልመጃ 1

? ከላይ በቀረበው ንባብ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ::

1. የጉንጀሳ ትምህርት ቤት ችግሮች ምን ምን ነበሩ? ምን ዓይነት መፍትሔዎችስ ተሰጡቸው?
2. የጉንጀሳን ትምህርት ቤት ችግሮች በመለየትና በመፍታት ረገድ የትምህርት ቤቱ ተማሪዎች ምን አስተዋጽኦ አድርገዋል?
3. በጉንጀሳ ትምህርት ቤት ችግሮች የመለየትና የመፍታት ሂደት ተማሪዎቹ የተሻለ ተሳትፎ ሊያደርጉ የሚችሉበት ሁኔታ ይኖር ነበር? በምሳሌ አስረዱ::
4. የራሳችሁን ትምህርት ቤት ተጨባጭ ሁኔታ መነሻ በማድረግ ዐበይት የሆኑትን አምስት ችግሮች በመለየት ለያንዳንዳቸው መፍትሔዎችን አስቀምጡ::
5. በዚህ ችግርን የመለየትና መፍትሔ የመስጠት ሂደት ውስጥ ንቁ ተሳትፏቸውን ያረጋግጡ ዘንድ የትምህርት ቤቱ ተማሪዎች ሚና ምን ሲሆን ይገባል?

አንዳንድ ተግባራት በግል ሊከናወኑ የሚችሉ ቢሆንም ሌሎች ደግሞ በጋራ ካልሆነ በቀር በተናጠል የማይከናወኑ ወይም ቢከናወኑም እዚህ ግባ የሚባል ውጤት የማያመጡ አሉ:: ለምሳሌ የአካባቢያችንን ጸጥታ የማስከበር ተግባር እናከናውን ብንል በግል የምናደርገው ጥረት ብዙ ፋይዳ አይኖረውም:: መንደራችንን ከሌላ አካባቢ እናገናኝ ብለን ብንነሳ ከአካባቢው ሕብረተሰብ ጋር በጋራ ካላከናወንነው ብቻችንን የምንፈጽመው ነገር አይሆንም::

ይህ የሚያሳየን በማሕበራዊ ሕይወት ውስጥ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ የቱን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ ነው:: ታዲያ እንዲህ ካለው ንቁ ተሳትፎ ከዚህ በፊት እንደተመለከትነው በግል ልንጠቀም እንችላለን:: ይህም ሲባል ከውጤቱ እያንዳንዳችን ድርሻችንን የምናገኝበት ሁኔታ ሊኖር ይችላል፡፡ ከሂደቱ እያንዳንዱ ተሳታፊ ተሞክሮና ትምህርት ሊቀስም ይችላል፡፡ እያንዳንዱ ተሳታፊም በየግሉ ሊደርስ ይችል ከነበረ ችግር ሊድን ይችላል::

በጋራ በሚከናወን ተግባር ንቁ ተሳትፎ ማድረግ ግን ከዚህ የላቀ አስፈላጊነት ያለው ነው:: ጥቅሙም ከግል አልፎ ማሕበራዊ የሚሆንበት ሁኔታ ይበዛል:: በውጤቱ ተጠቃሚው የአካባቢው ሕብረተሰብ በሙሉ ይሆናል:: ከውስን አካባቢም ተሻግሮ ለወረዳው፣ ለዞኑ፣ ለክፍለ ከተማው፣ ለክልሉ ብሎም ለሀገሩ ሊጠቅም ይችላል:: በመሆኑም የንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ አስፈላጊነት ጎላ ያለ ትርጉም ያለው ነው::

መልመጃ 2

? የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡

1. ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ አስፈላጊ አይደለም የሚል ሰው ቢገጥማችሁ ምን ማስረጃ በማቅረብ ትከራከሩላችሁ?
2. ከንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ማሕበራዊ ጠቀሜታ እንዴት ሊገኝ እንደሚችል በአጭሩ አሰረዱ::

የመቅረፋ ትምህርት ቤት፤

የመቅረፋ ትምህርት ቤት ከአዲስ አበባ ውጪ በአንድ መለስተኛ ከተማ ውሰጥ የሚገኝ የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት ነው፡፡ ወደ አንድ ሺህ ስምንት መቶ የሚሆኑ ተማሪዎች ያሉት ይህ የመንግሥት ትምህርት ቤት በርካታ ችግሮች አሉበት፡፡ ከችግሮቹም ላቅ ያለውና የትምህርቱን ጤናማ ሂደት ክፉኛ ያወከው የተወሰኑ ተማሪዎች በፈጠሩት አደገኛ ቡድን የሚፈጸም ተግባር ነበር፡፡ የቡድኑ አባላት በትምህርት ሰዓት ጭምር እየጠጡ በመምጣት በመምህራን፣ በተማሪዎችና በቀሩትም የትምህርት ቤቱ ማሕበረሰብ አባላት ላይ ብዙ ችግር ያደርሱ ነበር፡፡

በየመንገዱና በየመንደሩ ከሚፈጽሙት ሌላ እነዚህ ሥርዓት አልበኛ ተማሪዎች በሴት ተማሪዎች ላይ በትምህርት ቤቱ ግቢ ውስጥ የተለያዩ ጥቃቶች ያደርሱባቸዋል፡፡ የትምህርቱን ሰዓት አክብረው ወደክፍላቸው ስለማይገቡ ከመምህራኑ ጋር መጋጨትና መወዛገብ ያበዛሉ፡፡

የሚቆጣጠራቸው ከማጣታቸው የተነሳ ብዙ አስነዋሪ ድርጊቶችን ስለሚፈጽሙ ለቀሩት ተማሪዎች መጥፎ ምሳሌዎች እየሆኑ ነው፡፡ ለመምህራኑ ተገቢውን አክብሮት ስለማይሰጡ ደፍሮ ተግሣጽና ምክር የሚሰጣቸው መምህር አልተገኘም፡፡ በአጠቃላይ ትምህርት ቤቱ በእነሱ ምክንያት የትምህርት ቤት ባህሪ ሊኖረው አልቻለም፡፡

በነበራቸው ልምድ ችግሩን ይፈታሉ ተብለው ወደዚህ ትምህርት ቤት ተመድበው የመጡት አዲስ ርዕስ መምህር መፍትሔ መሻት ጀመሩ፡፡ ችግሩ ጊዜ የሚወስድ መሆኑን ባይክዱም ሁኔታውን ወደጤናማ የትምህርት አካባቢ ለመለወጥ እንደሚቻል አልተጠራጠሩም፡፡ ይህ ውጤት ሊመጣ የሚችለው ግን አንድ ነገር ከተሟላ እንደሆነ አመኑ፡፡ ይኸውም ውጤቱ ሊገኝ የሚችለው በእሳቸው ጥረት ብቻ ሳይሆን የተለያዩ የትምህርት ቤቱ ማሕበረሰብ አባላትና የአካባቢው ሕብረተሰብ ከልብ በመነሳሳት ጥሩ ተሳትፎ ካደረጉ ብቻ ነው፡፡

በዚህ መሠረት ሁሉንም ወገኖች አብረው ከጐናቸው እንዲቆሙ አነሳሱ፡፡ ይህም ተሳካላቸው፡፡ መምህራንና ወላጆች በኅብረታቸውና በማሕበራቸው ተማሪዎች በመማክርታቸው እንዲሁም የአካባቢው ሕብረተሰብ በቀበሌ ማሕበራቸው አማካኝነት ከጐናቸው ቆሙ፡፡ ችግሩም በጋራ ክንድ ተፈታ፡፡ ውሎ ሲያድርም ይህ ሁሉ ንቁ ተሳትፎ የትምህርት ቤቱን ሌሎች ችግሮችን ለመፍታት ያለማቋረጥ ተንቀሳቀሰ፡፡ ዛሬ የመቅረፋ ትምህርት ቤት ከዞኑ በትምህርት እንቅስቃሴና በሥነምግባር ምርጥ ሆኖ በምስጉንነት ተሸላሚ ሆኗል፡፡

✎ የቡድን ሥራ

1. ራሳችሁን የዚሁ ትምህርት ቤት የተማሪዎች መማክርት ምክር ቤት አባል እንደነበራችሁ በመቁጠርና በቀረበው ታሪክ ላይ በመመሥረት፣ በየቡድናችሁ በጊዜው የነበረውን ችግር በዝርዝር በመለየት የራሳችሁን የመፍትሔ ሃሳቦች በጽሑፍ አዘጋጅታችሁ አቅርቡ፡፡
2. በትምህርት ቤታችሁ በአሁኑ ወቅት ያሉትን ዐበይት ችግሮች በየቡድናችሁ በመለየት በእናንተ ንቁ ተሳትፎ ይፈቱ ዘንድ መከናወን ያለባቸውን የመፍትሔ ሃሳብ በመቀመር በጽሑፍ አዘጋጁና ለክፍላችሁ አቅርቡ፡፡

እንደማንኛውም ድርጅት ትምህርት ቤትም የራሱ ሕብረተሰብ አለው፡፡ ማንኛውም የትምህርት ቤቱ ጉዳይ ሕብረተሰቡን ያገባዋል፡፡ ዴሞክራሲ በሰፈነበት ሁኔታ ውስጥ እያንዳንዱ አባል በግለሰብም ሆነ በቡድን በትምህርት ቤቱ ጉዳይ ሁሉ በንቃት መሳተፉ ተገቢ ነው፡፡

ስለዚህ በሚተላለፉ ውሳኔዎች ሁሉ እያንዳንዱ አባል ተሳትፎው ሊረጋገጥ ይገባል፡፡ አባሉም በበኩሉ ያለማንም ተጽእኖ በነጻ በራስ ተነሳሽነትና በገዛ ፈቃዱ ንቁ ተሳትፎ በማድረግ ለተቋሙ እድገትና መሻሻል የድርሻውን አስተዋጽኦ ማድረግ ይጠበቅበታል፡፡ ይህም እያንዳንዱ ተማሪ የትምህርት ቤቱ ጉዳይ የሚመለከተው ስለሆነ ምንጊዜም ንቁ ተሳትፎ ማድረግ ይጠበቅበታል ማለት ነው፡፡

መልመጃ ፫

❓ *የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡*

1. ዴሞክራሲያዊ በሆነ ሥርዓት በአንድ መሥሪያ ቤት ውስጥ በኃላፊነት ቦታ ላይ ሳይሆን በተራ ሠራተኛነት የሚያገለግል ሰው በመሥሪያ ቤቱ ጉዳይ የሚፈጸምን ተግባር ማወቅና በውሳኔ አሰጣጥ ሂደትም መሳተፍ ይኖርበታልን? ለምን? እንዴት?
2. እናንተስ በትምህርት ቤታችሁ ጉዳይ በውሳኔ አሰጣጥ ልትሳተፉ ይገባልን? ለምን?

10.2 በሲቪክ ማሕበራት ተደራጅቶ የመሳተፍ ጠቀሜታ፤

ሥዕል 10.3 የአካባቢ ብክላ

ሥዕል 10.4 የአካባቢ ብክለትን የመቃወም እንቅስቃሴ

- ከዚህ በላይ ካሉት ሥዕሎች ምን ተረዳ ላችሁ?
- ሥዕል 10.4 ላይ ያለው ማሕበር ለሕብ ረተሰቡ ምን ጥቅም ሊያስገኝ ይችላል?

ከሲጋራ ጢስ ነፃ የሆነ የልጅነት ሕይወት እሻለሁ!

“በዓለማችን ላይ ልጆችን ሊጎዱ የሚችሉ በርካታ ነገሮች ይገኛሉ። ሕፃናት ከነዚህ የመጠበቅ መብት እንዳላቸው በዓለም አቀፍ ሕጎች ተደንግ ጓል። እናንተም ራሳችሁን ለጉዳት ከሚዳርጉ ነገሮች መጠበቅ ይኖርባችኋል” ይላል ማቲያስ የተባለው ይህንን መልዕክት የላከልን የኢትዮ ጵያ የፀረ ካንሰር ማህበር አባል የሆነው የ12 ዓመት ታዳጊ።

የዓለም አቀፍ የካንሰር ቀን በመላው ዓለም በየዓ መቱ ይከበራል። ለዚህ ዓመት የተመረጠው መሪ ቃል “ከሲጋራ ጢስ ነፃ የሆነ የልጅነት ሕይ ወት እሻለሁ!” የሚለው ነው። ይህም የዓለም ሕፃናት ሁሉ ምኞት እንደሆነ ይታመናል።

“ሲጋራ ከሚያጤሰው ሰው አልፎ በአካባቢው ያሉትን ሌሎች ሰዎችን ጤና ይጎዳል። በመሆ ኑም በቤታችን፣ በትምህርት ቤታችንም ሆነ በአካባቢያችን የሚያጤሱ ሰዎች ከድርጊታቸው ሊገቱ ይገባል። ሁላችንም ሲጃራ የሚያጨሱ ሰዎች በአካባቢያችን ካሉ ከድርጊቱ እንዲቆ ጠቡ ማሳሰብ ይጠበቅብናል።” ይላል ማቲያስ።

የዓለም አቀፍ የካንሰር ድርጅት የዓለምን ሕጻናት ከሲጋራ ጢስ እንከላከል የሚለውን መሪ ሐሳብ ተግባራዊ ለማድረግ የሁላችንን ተሳትፎ ይፈልጋል። ሲጋራ የሚያጤሱትን ሰዎች ጎጂነ ቱን በማስተማር ከድርጊቱ እንዲቆጠቡ ማድረግ የሁላችን ኃላፊነት እንደሆነም ያሳስባል።

በቤት፣ በመኪና ውስጥ፣ በሕጻናት ማዕከላትና በሕዝብ መሰብሰቢያና መገልገያ ቦታዎች ሲጋራ እንዳይጨስ መከላከል የሁላችንም ተግባር መሆ ኑን ይገልፃል። ለዚህ ጥረት መሳካትም የሕጻ ናት፣ የወላጆች፣ የሕጻናት ወዳጆች፣ ወዘተ... ኃላፊነት ከፍተኛ እንደሆነ ያመለክታል።

በመሆኑም ሕፃናት ባልተበከለ አካባቢ የመኖር መብ ታቸው ሊጠበቅ እንደሚገባ ያስተምራል።

(ከአዲስ ዘመን ጋዜጣ ጥር 25 ቀን 2000 ዓ.ም. ገጽ 2 እንዲስማማ ተደርጎ የተወሰደ።)

ሥዕል 10.5 በጸዳ አካባቢ የመኖር መብታችን ይከበር

መልመጃ 4

ከላይ በቀረበው ምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡

1. በፅሑፉ የተጠቀሱትን የሁለት የሲቪክ ማሕበራትን ስሞች ጥቀሱ፡፡ ምን ሲያከናወኑ እንደሚችሉም ግለጹ፡፡
2. ስለማቲያሰ ምን እንደተገነዘባችሁ አስረዱ፡፡

የቡድን ሥራ ፅሑፉ የተገነዘባችሁትን መነሻ በማድረግ በቡድን ሆናችሁ የሚከተሉትን አከናውኑ፡፡

ሀ. በትምህርት ቤታችሁ ለተመሳሳይ ተግባር ልታቋቋሙ ስለምትችሉት አንድ ክበብ አስረዱ፡፡
ለ. ከምታቋቁሙት ከዚህ ክበብ ሊገኙ የሚችሉትን ጠቀሜታዎች ዘርዝራችሁ አቅርቡ፡፡
ሐ. ይህንን መሠረት በማድረግ የትምህርት ቤታችሁ ተማሪዎች በክበቡ ውስጥ እንዲሳተፉ የሚረዳ የቅስቀሳ ስልት በማዘጋጀት አቅርቡ፡፡

የሲቪክ ማሕበራት የየራሳቸውን የተለያዩ ማሕበራዊ ወይም ኢኮኖሚያዊ ዓላማዎች ይዘው በራስ ተነሳሽነት በግለሰቦች ወይም በቡድኖች የሚመሠረቱ ማሕበራት ናቸው፡፡ እነዚህ ማሕበራት በራስ ፈቃድ የሚመሠረቱ የመንግሥት ጣልቃ ገብነት የሌለባቸው ነፃና ሕጋዊ የሆኑ ማሕበራት ናቸው፡፡ ስለዚህም በዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ውስጥ ለሕዝብ ልዩ ልዩ ማሕበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ አገልግሎቶች ለመስጠት ሰፊ ዕድል ይኖራቸዋል፡፡

የሲቪክ ማሕበራት በርካታ ጠቀሜታዎች አሏቸው፡፡ መንግሥት ባለው ውስን አቅም ምክንያት ሊያከናውን በማይችልባቸው መስኮች ብዙ አገልግሎቶች ሊሰጡ ይችላሉ፡፡ ሕዝቡ በመንግሥት ፖሊሲዎች ላይ ተወያይቶ ለማዳበርና የፖለቲካ ሂደቱን ለመቆጣጠር እንዲችል የዴሞክራሲ ልምምድም እንዲያደርግ አመቺ መድረኮችን ይፈጥራሉ፡፡

በተጨማሪም በሲቪክ ማሕበራት ውስጥ ግለሰቦች በአባልነት ንቁ ተሳትፎ በማድረግ ልምድና እውቀት እንዲያገኙ ያስችላቸዋል፡፡ አባላቱ የመተሳሰብና የመተባበር ባህል እንዲያሳድጉ እንዲሁም የሥራ ፍቅርን እንዲያጎለብቱ ለማድረግም ይጠቅማሉ፡፡

መልመጃ 5

የሚከተሉትን ጥያቄዎች ሥሩ፡፡

1. በሥራ ፍቅራቸው ስለምታውቋቸው አንድ አዛውንት ወንድ ወይም ሴት መረጃ አሰባስባችሁ አጭር ጽሑፍ አቅርቡ፡፡
2. የሲቪክ ማሕበራትን ጠቀሜታ ዘርዝሩ፡፡

ቱቱዬና አያቷ አብዬ፤

ቱቱዬ፣ አብዬ እማዬ ያከበረችልህ ስንተኛ ዓመት ልደትህን ነው?

አብዬ፣ ሰማንያ ስምንተኛ ዓመቴን ነው፣ ልጄ፡፡ እግዚአብሔር ይባርካት!

ቱቱዬ፣ ታዲያ ይህን ካደረገችልህ በኋላ ለምን ትጨቃጨቅሃለች?

አብዬ፣ ባለማወቋ ነው ልጄ፣ ባለማወቋ፡፡ "ዛሬ ልደትህ ስለሆነ ለብሰህና አምረህ መቀመጥ አለብህ! ከቤትም መውጣት የለብህም!" ትለኛለች?

ቱቱዬ፣ አለማወቋ ምኑ ላይ ነው፣ አብዬ? እኔም ብሆን በልደቴ ቀን አዲሱን ልብሴን ለብሼ አሸብርቄ፤ በጓደኞቼ፣ በእህቴና በወንድሜ መሃል በመቀመጥ እቤት ውስጥ እንድንዝናና አይደል የምደረገው? አንተስ በልደትህ ለብሰህና ደምቀህ በቤተሰብ መሃል አትቀመጥም?

አብዬ፣ አይ ቱቱዬ አንቺም ያልገባሽ ነገር አለ፡፡ አየሽ የዕድሜ ባለጸጋ ልሆን የቻልሁት ይህን ያህል ዘመን የአካባቢያችንን የልማት ማሕበር ከማቋቋም ጀምሮ ዛሬ እስከደረሰበት ደረጃ ሳገለግል በመኖሬና መቀመጥን ትቼ ጎንበስ ቀና እያልሁ በመሥራቴ ነበር፡፡ የዚህ እድሜዬ ምክንያት የሥራ ፍቅር ነው፡፡ ስለዚህ ልደቴን ሳከብር ለዚህ ያበቃኝንና የማፈቅረውን ሥራን ልለየው አይገባም፡፡ ለብሼና አምሬ በቤተሰብ መሃልማ ለበቂ ጊዜ ተቀምጬ ነበር፡፡ ከዚያ በኋላም ልብሴን ለውጬ መሥራት ነበረብኝ፡፡ በልማት ማሕበሬ ደግሞ ለብርቱ ሥራ ቀጠሮ አለብኝ፡፡ ልደቴን ካከበርሁ በኋላ እነዚህን ሁለት ወዳጆቼን እንዴት ልርሳቸው? እንግዲህ ከእናትሽ ያልተግባባነው በዚህ ምክንያት ነው፡፡

ቱቱዬ፣ እህ አሁን ገባኝ አብዬ፡፡ እኔም ያንተን አርአያ ነው የምከተለው፡፡

አብዬ፣ እሰይ ልጄ! እደጊልኝ! አንቺም የኔን እድሜ ይሰጥሽ! የሥራ ፍቅር ይኑርሽ!

መልመጃ 1

የቀረበውን ውይይት መሠረት በማድረግ የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡

1. በእናንተ ግንዛቤ በቱቱዬ እናትና በቱቱዬ አያት መካከል የተፈጠረው ልዩነት ምንድነው?
2. ከአብዬ ሕይወት ያገኛችሁትን ሁለት ዐበይት ትምህርቶች ግለጹ፡፡

የምዕራፉ ማጠቃለያ

ንቁ ሕዘባዊ ተሳትፎ ለማሕበራዊ ልማትና ለሕዝቦች ዴሞክራሲዊ ሥርዓት ግንባታ አስፈላጊ ነው፡፡ ዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ሲጎለብት፣ ፈጣን ማህበራዊ እድገት ሲመጣ፣ ማሕበራዊ ደኅንነት ሲረጋገጥ የሚችለው ዜጎች ሁሉ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ሲያደርጉ ነው፡፡ በዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ለንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ አመቺ ሁኔታ ይፈጠራል፡፡ ከነዚህ ሁኔታዎች አንዱ በነፃ የመደራጀት መብት ነው፡፡ መደራጀትም የተበታተነ ኃይል ተሰባስቦ ጠንካራ አቅም እንዲፈጠር ያደርጋል፡፡

የሲቪክ ማሕበራትም የመደራጀት መብት ውጤቶች ናቸው፡፡ ግለሰቦችና ቡድኖች በራስ ተነሳሽነት ለተለያዩ ማሕበራዊና ኢኮኖሚያዊ ዓላማዎች ሲቪክ ማሕበራትን ያቋቁሟቸዋል፡፡ እነሱም ከመንግስት ነፃ ሆነው ማሕበራዊ አገልግሎቶችን በመሰጠት መንግሥትን ከማገዛቸውም ሌላ ለዴሞክራሲያዊው ሥርዓት መጎልበት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ፡፡ ለሕዝቡ በዴሞክራሲያዊ መንገድ በመንግሥት ፖሊሲ አፈጻጸም ሂደት ቁጥጥርና ተሳትፎ ማድረጊያ መድረኮች ሆነውም ያገለግላሉ፡፡ ጥሩ የሲቪክ ማሕበራት የመተጋገዝና የሥራ ፍቅር ባህልም እንዲያድግ ይረዳሉ፡፡ በዚህ መሠረት እናንተም አግባብ ባላቸው የሲቪክ ማህበራት ከአሁን ጀምሮ አባል በመሆን ንቁ ተሳትፎ በማድረግ ልትለማመዱና የሚጠበቅባችሁን የዜግነት ድርሻ ልትወጡ ይገባችኋል፡፡ በንቁ ተሳትፏችሁም የሥራ ባህላችሁን ማሳደግና የሥራ ፍቅርንም ለማዳበር መቻል ይጠበቅባችኋል፡፡

© MoE, FDRE Ethiopia Not to be republished

የምዕራፉ ቁልፍ ቃላት

ግላዊ ጠቀሜታ፣ ሰዎች ከአንድ ነገር በነፍስ ወከፍ የሚያገኙት ጥቅም፡፡

ማሕበራዊ ጠቀሜታ፣ ከአንድ ነገር ሰዎች በጋራ ወይም የተወሰኑ የሕዝብ ክፍሎች በወል የሚያገኙት ጥቅም፡፡

ቅስቀሳ፣ ሰዎች አንድን ዓላማ ወይም ተግባር እንዲረዱ፣ እንዲደግፉ፣ እንዲቃወሙ ወዘተ... ለማድረግ የሚካሄድ የማግባባት ወይም የማነሳሳት ተግባር፡፡

የሥራ ፍቅር፣ ሥራ ለመኖር የሚያስፈልግ መሆኑን በመረዳት ሥራን የማክበር ስሜት፡፡

© MoE, FDR Ethiopia
Not to be republished

የምዕራፉ የክለሳ ጥያቄዎች

ቀጥሎ የቀረቡትን የክለሳ ጥያቄዎች በደብተራችሁ ላይ ገልብጣችሁ ሥሩ፡፡

I የሚከተሉት ዓረፍት ነገሮች ትክክል ከሆኑ «እውነት» ትክክል ካልሆነ «ሀሰት» በማለት መልሱ፡፡

1. ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ሊያስገኝ የሚችለው ግላዊ ጠቀሜታን ብቻ ነው፡፡
2. የምንኖረው በውድድር ዓለም ውስጥ ስለሆነ ማንኛውም ጠቃሚ ተግባር ሊከናወን የሚገባው በግል ብቻ ነው፡፡
3. የሥራ ፍቅር የሚገለፀው ስለሥራ ጠቀሜታ በመናገር ብቻ ነው፡፡
4. የሲቪክ ማህበራት ተደራጅተው ለሕዝብ ሰፊና ጠቃሚ ተግባር ለማከናወን እንዲችሉ ዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ያስፈልጋቸዋል፡፡
5. ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ የሥራ ፍቅር እንዲፈጠር ይረዳል፡፡

II በ "ለ"ሥር የተዘረዘሩትን በ"ሀ" ሥር ከተዘረዘሩት ጋር አዛምዱ፡፡

ሀ	ለ
1. በግል የማይከናወን፣	ሀ. ቤተሰብ፣ ቀበሌ ፣ወረዳ፣ ክልልና አገር፡፡
2. ከሲቪክ ማሕበራት ጠቀሜታዎች አንዱ፣	ለ. የንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ውጤት፡፡
3. ማሕበራዊ ጠቀሜታን የሚያገኙ አካላት፣	ሐ. የሲቪክ ማሕበር፡፡
4. ከመንግሥት ጣልቃ ገብነት ነፃ የሆነ፣	መ. የአካባቢ ልማት፡፡
5. ዴሞክራሲያዊ ሥርዓት፣	ሠ. በመንግሥት አቅም ብቻ ሊሠሩ የማይችሉትን ሥራዎች ማገዝ።
	ረ. ባህላዊ ጨና፡፡
	ሰ. ለንቁ ህዝባዊ ተሳትፎ የሚያመች ሁኔታ፡፡

III ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ምረጡ፡፡

1. ከሲቪክ ማሕበራት ጠቀሜታዎች አንዱ፤
   ሀ. አባላቱን ለፖለቲካ ሥልጣን ማብቃቱ፣
   ለ. መንግሥት የአቅም ውስንነት ስላለዉ ተክቶት መሥራቱ፣
   ሐ. የመንግሥትን ፖሊሲዎች ለማዳበር ሕዝብ የሚሳተፍበትን መድረክ መፍጠሩ፣
   መ. ለተገፉ ማሕበራዊ ክፍሎች የፖለቲካ ወገንተኛነት ይዞ መታገሉ፡፡
2. ማናቸውም ጠቃሚ ተግባራት፤
   ሀ. በግል ሊከናወኑ ይገባል፣
   ለ. በጋራ ሊከናወኑ ይገባል፣
   ሐ. በግል ወይም በጋራ ሊከናወኑ ያስፈልጋል፣
   መ. መልሱ አልተሰጠም፡፡
3. ስለሲቪክ ማሕበራት እውነት የሆነው የቱ ነው?
   ሀ. በግለሰብ ወይም በቡድን በራስ ፈቃድና ተነሳሽነት ሊመሠረት ይችላል፣
   ለ. ከመንግሥት በሚሰጠው አመራር መሠረት ይሠራል፣
   ሐ. ማሕበራዊ እንጂ ኢኮኖሚያዊ ዓላማ አይኖረውም፣
   መ. መልሱ አልተሰጠም፡፡
4. ከአባላቱ ንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ ማሕበራዊ ጠቀሜታን የሚያገኙ፤
   ሀ. ሀገሪቱ፣
   ለ. የቀበሌው ሕብረተሰብ፣
   ሐ. የወረዳው ሕብረተሰብ፣
   መ. ሁሉም ትክክል ናቸው፡፡

IV የሚከተሉትን ክፍት ቦታዎች ትክክለኛ ቃል ወይም ሀረግ ሙሉ፡፡

1. የሲቪክ ማሕበራት በነፃ ------------------ መብት ውጤቶች ናቸው፡፡
2. አንድ ሕብረተሰብ በአካባቢው በጋራ አንድ የልማት ሥራ በታታሪነት አከናውና ከውጤቱ ከፍ ያለ አገልግሎት ቢያገኝ ይህ የ--------------------------ማሕበራዊ ጠቀሜታ አንድ መገለጫ ይሆናል፡፡

V የሚከተሉትን ጥያቄዎች ባጭሩ መልሱ፡፡

1. ከሲቪክ ማሕበራት ጠቀሜታዎች ሁለቱን ጥቀሱ ፡፡
2. ከንቁ ሕዝባዊ ተሳትፎ የሚገኙትን ግላዊና ማሕበራዊ ጠቀሜታዎች ልዩነት ምሳሌ እየሰጣችሁ አስረዱ፡፡